RUSKÁ KNIHOVNA XXV.

SPISY

FEDORA MICHAJLOVIČE DOSTOJEVSKÉHO.

Překlad rediguje JAROMÍR HRUBÝ.

Svazek 6.

MALINKÝ HRDINA

V PRAZE 1897.

Tiskem a nákladem J. Otty,

Knizky.sk

Z NEZNÁMÝCH MEMOIRŮ.

Tehda bylo mně skoro jedenáct let. V červenci odjel jsem na návštěvu k svému strýci T—vu do jedné z vesnic, ležících kolem Moskvy, ku kterémuž se právě v téže době sjelo asi padesát lidí, samých jeho hostí… ale nepamatuju se již ani — snad jich bylo ještě více.

Bylo tam hlučno, veselo.

Vypadalo to jako nějaký svátek, který započal, aby nikdy neskončil.

Zdálo se, že si náš hostitel dal slovo, že prohejří co možná nejdříve celé své ohromné jmění, a skutečně, není tomu dlouho, podařilo se mu to úplně, to jest: prohejřil a utratil všecko do poslední nitky, do posledního groše.

Hosté se stále měnili; Moskva nebyla daleko, byla stále při ruce, tak že odjíždějící podávali si dvéře s příchozími novými, a svátek trval dále.

Šlo to stále z jedné zábavy do druhé, tak že nebylo všem těm radovánkám a všemu tomu hejření ani konce.

Hned se vyskytla vyjížďka na koních do okolí v celých tlupách, hned zase vycházky do lesa anebo po řece: picknicky, výlety s celou kuchyní do polí, večeře na velké terase, obklopené třemi řadami drahocenných květin, které rozlévaly svoji vůni do svěžího, večerního vzduchu, při zářících světlech, v nichž dámy naše, beztoho již dosti hezoučké, zdály se ještě líbeznějšími a krásnějšími; na jejich tvářích bylo viděti ještě všecky dojmy, které jim den přinesl, s těmi blesky v očích, a s dovádivou řečí, ktera se končí obyčejně v jasném, jak zvonek smíchu. Co den tance, hudba, zpěv; byla-li obloha zachmuřena, tu se pořádaly doma živé obrazy, šarady, nebo přísloví se hádala; ano i divadlo bylo hned pohotově.

Hned byli při ruce krasořečníci, vypravěči a vtipkáři. Několik osob vynikalo zvláště z celé této massy hostí.A jak to již u nás bývá, pomluvy a klepy měly dobré časy, nebo bez nich by snad ani svět světem nebyl, a milliony lidí by pomřely dlouhou chvílí jako mouchy.

Ale protože mně bylo tehda teprve jedenáct let, nepozoroval jsem všecko to, co jiní — ano ani těch několik zvláště zajímavých osob jsem nepostřehl svým dětským zrakem, a pozoroval-li jsem přec aspoň něco, tedy to nebylo všecko, ale

Knizky.sk

pouze to, co již hodně bilo do očí. Později jsem si teprve na ledacos vzpomněl.

Pouze zářící strana tohoto obrázku se vnořila do mých zraků dětských — a ten blesk a všecken ten šum, to celé okolí — všecko to, do dnešního dne nevídané a neslýchané, tak mne okouzlilo a překvapilo, že jsem v prvních dnech svého pobytu u strýce byl jako u vidění, že mně až má malá hlava šla kolem od všech těch nových dojmů a obrazů.

Arciť, myslím stále na svých jedenáct let, byl jsem dosud dítě, nic více než pouhé dítě. Mnohá z těch překrásných dám mne hladila a se mnou se mazlila a nemyslila docela na má léta. Ale — podivná věc! již tehda se ve mně cosi ozývalo — co mne dosti často znepokojovalo; něco se mi vloudilo do mého mladého srdce, do dneška mu ještě neznámého a nepovědomého; a toto něco bylo příčinou, že to srdce chvilkami prudce bilo, že plálo, jakoby se před něčím strachovalo a lekalo, a že na tvářích mých každé chvilky vzkvétal neočekávaný ruměnec.

Chvilkami jsem se styděl za ty všecky dětské privilegie, které mně můj věk přinášel.

Někdy zase ovládalo mne cosi jako obdiv, a já rychle vklouzl někam do koutka, aby mne nikdo neviděl, snad proto, abych nabral trochu dechu a abych si na něco vzpomněl, na něco, co jsem si vlastně velmi dobře pamatoval, ale pro tuto chvilku zapomenul, bez čeho jsem se však nemohl nikde objeviti, bez čeho nemohl nikde obstáti.

Tu pojednou mne napadlo to, co jsem před druhými tak skrýval, a co bych nikdy nikomu nebyl řekl, protože jsem se za to tak styděl, já — tak malý člověk ještě — že mně bylo až do pláče.

Brzo v tom celém ruchu, který mne obklopoval, cítil jsem nesmírnou prázdnotu a samotu.

Byly zde též jiné děti, ale všecky byly bud mnohem mladší mne, anebo zase starší; ale o ty jsem se velmi málo staral.

Nebylo by se mi bylo nic takového přihodilo, kdybych nebyl býval v tom zcela podivném postavení.

V očích všech těch překrásných dám byl jsem arciť jenom malinkou nepatrnou osůbkou, s kterou si chvilkami hrály, s kterou se též chvilkami mazlily a bavily, kterou však brzo odhazovaly jako nějakou loutku.

Knizky.sk

Zvláště jedna z nich, z těch čarovných dám, okouzlující blondinka, s pyšnými, hustými vlasy, jakých jsem později již nikde neviděl a jistě už nikde neuvidím, ta jakoby si byla dala s někým slovo, že mne bude kde jen možno trápiti, — že mně nedá pokoje. Ten smích, který všude vyluzovala svým čtveráckým škádlením a svými nápady, ten obveseloval i ji — ale mne jen stále rmoutil — ač jí přinášel veliké potěšení.

Kdyby byla bývala v ústave takou, jakou byla zde, jistě by jí její spolužačky říkaly — uličnice.

Byla opravdovou, čarovnou kráskou, a v její kráse bylo cosi, co hned každému bilo v oči, že jí nikdo již nezapomněl.

A ovšem v ničem se nepodobala k těm malinkým stydlivým blondinkám, které jsou bílé jak padlý sníh, a které jsou tak něžňounké, jako morčátka, nebo jako dcerky pastorů.

Nebyla vysokého vzrůstu, byla přitloustlá, za to však její obličej byl jakoby vykouzlen s tak krásnými, něžnými liniemi…

V té tváři zračilo se něco, co se podobalo bleskům, a ona celičká byla živá, bystrá, a lehká jako oheň. Z jejích velikých, rozevřených očí sršely jiskry; třpytily se jako brillianty — a co by se mne týkalo, já bych opravdu nikdy neproměnil ty krásné modré oči za nejčernější, ať by byly třeba černější než oči andaluské, ano — moje blondinka stála výše oné známé brunetky, kterou opěval jistý znamenitý, výtečný poeta, zapřisáhající se ve svých verších celou Kastilií, že by hotov byl dáti si přelámati všecky kosti v těle za to, kdyby se směl pouze koncem prstu dotknouti mantilly své krásky.

A k tomu si ještě přimyslete, že má krasotinka byla nejveselejší kráskou celého světa, největším a nejčtveračivějším smíškem, čiperná a rozpustilá při tom jako malé dítě, vzdor tomu, že již plných pět let byla provdána.

Smích nemizel nikdy s jejích korálových rtíků, svěžích stále jako svěžest ranní růže, která právě s prvním paprskem slunce rozvila své zardělé vonící poupě, na kterém ještě ani neuschly chladné, veliké kapky ranní rosy.

Pamatuju se, že právě v týž den, ve který jsem přijel, mělo býti večer představení divadelní, uspořádané samými hostmi.

Sál byl večer téhož dne naplněn tak, že by jistě ani špendlík nepropadl; ani

Knizky.sk

jedinké místečko nezůstalo prázdno; a poněvadž jsem přišel, nevím již ani proč, pozdě, musil jsem se spokojiti s místem k stání.

Ale veselá hra tak mne okouzlovala a tak se mi líbila, že mne to stále a stále táhlo ku předu, až jsem se pojednou octnul u první řady, kde jsem konečně zůstal státi, opíraje se o lenoch jednoho z křesel, ve kterém seděla dáma.

Dáma tato byla moje blondina; neznali jsme se však doposud.

Tu pojednou, aniž jsem toho pozoroval, zadíval jsem se na její krásná, oblá ramena, tak svůdně a krásně zaokrouhlená a tak bělostná, jako mléčná pěna, ačkoli mně bylo úplně lhostejno, dívám-li se na okouzlující ženské rámě anebo na čepec s ohnivými stužkami, který zakrýval šediny jedné ctihodné, staré dámy, sedící též v první řadě.

Vedle blondinky seděla nějaká přezralá panna, jedna z těch, které se, jak jsem se později přesvědčil, vždycky rády táhnou tam, kde jsou mladé a hezké ženštiny; zejmena takové, které se rády baví s mladými lidmi. Ale do toho mi ničeho není; jedná se mi o následující: tato panna spozorovala, kam hledím, nahnula se k své sousedce a smějíc se pošeptala jí něco do ucha.

Sousedka její se rychle obrátila a do dneška se ještě pamatuju, že její ohnivé oči blýsknuly na mne v polosvětle tak, že jsem, zcela nepřipravený na tento pohled, sebou trhnul, jakobych se byl spálil.

Kráska se tomu usmála.

„Líbí se vám ten kus, který hrají?" otázala se mne šibalsky, čtverácky se mi při tom dívajíc do očí.

„Ano" — odpověděl jsem jí — dívaje se při tom stále na ni v jakémsi udivení, kteréž se jí dle všeho musilo velmi líbiti.

„A proč si nesednete? Budete unaven; což nemáte již žádného místa?"

„Ne, všecka místa jsou obsazena," odpověděl jsem rychle a více žalostivě, tak že jsem ani jejích očí nepozoroval; měl jsem radost z toho, že jsem našel srdce, kterému si mohu aspoň postěžovati. — „Hledal jsem již v celém sále, ale všecky židle jsou již obsazeny," dokládám ještě jednou, jakobych jí žaloval, že již pro mne není ani místečka k dostání.

„Pojď ke mně," zvolala kráska rychle a živě, vždycky hotová s rozhodnutím, ať již to bylo to či ono — nějaká hodně nesmyslná myšlénka třeba, která ji právě

Knizky.sk

napadla: „Pojď sem ke mně a sedni si mi na klín."

„Na klín?" opakoval jsem po ní jaksi tázavě. Již jsem se o tom zmínil, jak mne ty mé dětské privileje začaly zlobiti a soužiti. Tato však byla již nade všecky. Já byl již beztoho od jakživa plachý a bázlivý — nyní jsem se však začal ještě více báti a to obzvláště ženštin, a proto jsem byl zrovna celý pomatený.

„Nu ano, na klín! Proč pak si mi nechceš sednout! na klín?" ptala se mne, smějíc se stále víc a více, až se konečně dala do hlasitého smíchu, a to Bůh ví čemu! Snad tomu svému výmyslu — anebo se snad těšila z toho, že mne její úslužnost tak pomátla? Anebo to již tak u ní musilo býti — že se stále něčemu smála. Začervenal jsem se v celém tom zmatku, a ohlížel se rychle kolem, hledaje místečka, kam bych mohl uklouznouti; ona mne však předešla, uchopivši mne rychle za ruku, snad zrovna proto, abych jí nemohl utéci, a přitáhla mne k sobě; tu z ničeho nic začala mně zcela neočekávaně a k mému největšímu udivení tisknouti ruce ve svých čtveráckých, teplých prstíkách, začala mně vytahovati prsty, ale tak divoce, až mne to tak zabolelo, že jsem musil napnouti všecky síly, abych nevykřikl bolestí, při čemž jsem dělal arciť hrozné grimassy. Mimo to byl jsem celý udivený nad tím, že mladé a zlé dámy mohou povídati takové hlouposti hochům, a při tom ještě pro nic za nic tak štípou a tisknou, Bůh ví proč, a ještě k tomu, když je tolik lidí přítomno.

Jistě že má nešťastná tvář vyzrazovala všecky ty úzkosti, protože dovádivá čtveračka se smála víc a více, stále mne štípajíc a stále ještě mi vytahujíc prsty z kloubů.

Byla celá radostí bez sebe, že mohla tak pohněvati a pomásti ubohého hošíka a tak ho šlapati v prach.

Postavení mé bylo zoufalé.

Předně — hořel jsem studem, protože se všickni nyní k nám obraceli, jedni v rozpacích, jedni zase se smíchem; pochopili nepochybně všickni najednou, že krasotinka zase něco vyvedla.

A mimo to, chtělo se mi křičeti — protože mi stále lámala prsty, s takovou vášní a tak zlostně, snad proto právě, že ještě nekřičím: ale já, jako pravý Sparťan, chtěl vydržeti tu bolest, strachuje se, abych svým křikem neudělal výtržnost, která by mne potom musila strašně mrzeti a boleti.

Knizky.sk

Když jsem se však ocítil skoro již na pokraji zoufalství, začal jsem vší silou táhnouti svou ruku z ruky své tyranky zpět, — ale ta mne držela nyní ještě pevněji. Nemohl jsem se tedy již zdržeti a vykřikl jsem, — a ona na to jen čekala! V tomtéž okamžení mne pustila a otočila hned hlavu kolem, jakoby se nebylo nic stalo, jakoby ona nebyla toho příčinou, ale někdo jiný, a tvářila se zrovna tak, jako to dělávají žáci ve škole, když se pan učitel otočí v jinou stranu; nedají nikomu pokoje v celém svém sousedství, štípnou kde koho jen mohou, kopají na všecky strany, hned tento, hned onen dostane od nich šňupku, strkají loktem do každého, kdo se jim jen pod ruku dostane — a v tomtéž okamžení již sedí tak v lavici, jakoby se nic nebylo stalo; dívají se upřeně do knihy, přeříkávají si své úlohy a tak klamou svého učitele, který se vrací do třídy, by zamezil hluk a děsné hospodářství; — odchází znova, nenaleznuv rušitele pokoje, ale s dlouhým a neočekávaným nosem.

K mému štěstí pozornost obecenstva byla v téže chvíli obrácena k jevišti, ku hře našeho hostitele, který hrál v nějaké Scribovské komedii hlavní úlohu. Všickni vášnivě tleskali; já v tom šumu a hluku vyklouzl z řady a odběhl až na druhý konec sálu, odkud jsem se, krče se za sloupec, díval na lstivou krásku.

Ona se stále ještě smála, zandavajíc si ústa šátečkem. A dlouho, dlouho ještě se dívala kolem, otáčela se na zpět, chtějíc mne nepochybně někde nalézti, a litovala, jak jsem se domníval, že se náš boj tak rychle skončil, a vymýšlela při tom asi, co by zase nového jinde mohla vyvésti.

Tím tedy započala naše známost a od tohoto večera byla mi skoro stále v patách.

Pronásledovala mne všude beze všeho svědomí; stala se mojí tyrankou a mojí mučitelkou.

Celé její čtveráctví záleželo v tom, že se zdála, jakoby byla do mne až po uši zamilována, a proto se mně skoro stále a přede všemi až dvořila.

To nemusím ani podotýkati, že mně, takovému podivínu, mnohdy bylo až do pláče, a že jsem byl mnohdy tak rozčilen a rozzloben, že bych byl s to poprati se se svojí lstivou ctitelkou.

Můj naivní, smutný obličej, má zoufalá touha po míru a pokoji dodávala jí ještě více zmužilosti a důvodu, by mne soužila a trápila beze všech mezí.

Neměla se mnou slitování, a já ubožák nevěděl, kam před ní utéci.

Knizky.sk

Smích, který se kolem nás stále rozléhal a kterému ona vlastně sama dávala vždycky podnět, ponoukal ji ještě více k rozličným novým výmyslům.

Konečně její žerty byly již beze všech hranic. A to jest také pravda, jak si nyní vzpomínám, že vyváděla až příliš mnoho s takým dítětem, jakovým jsem já skutečně ještě byl.

To byl však její zvyk: byla celou svou bytostí mazlíčkem. Později jsem se dověděl, že ji vlastně tak rozmazlil její vlastní muž, který byl hodně tlusťoučký, malý, zarudlý, velmi bohatý a pilný člověk — tak se aspoň o něm povídalo; také tak opravdu vypadal: stále sebou vrtěl, stále měl cosi na práci a nikdy nevydržel na jednom místě plné dvě hodiny.

Každého dne jezdil do Moskvy, mnohdy i dvakráte za den a vždycky prý za nějakými záležitostmi, jak nám vyprávěl. Sotva bys kde nalezl veselejší a dobromyslnější tváře, než byla tato komická fysiognomie. Ne jen, že miloval ženu svoji stále vroucněji a horoucněji; on ji zbožňoval a klaněl se jí jako nějaké modle.

Nepřekážel jí nikdo v ničem. Měla přítelkyň a přátel ohromné množství.

Předně proto, že ji musil každý milovat, kdo ji jen jednou spatřil, a za druhé, tato větroplaška vlastně nebyla příliš vyběračná ve volbě svých přátel, ač v jejím charakteru bylo mnohem více vážnosti, než byste mohli souditi dle toho, co jsem právě o ní vyprávěl.

Ze všech svých přítelkyň milovala a vyznamenávala zvláště jednu mladou dámu, svoji dalekou příbuznou, která nyní také hostila s námi zde na venkově.

Mezi nimi byl uzavřen jakýsi něžný, nepřetržitý svazek přátelský, jeden z těch svazků, které se uzavírají při setkání dvou duší, dvou charakterů, velmi často zcela různých a nestejných, ze kterých však jeden jest hlubší a čistší druhého, z nichž každý, třeba by zdánlivě cítil svoji převahu, přizpůsobuje se druhému, zdá se mu, že onen jej převyšuje, a tak jako štěstí samo, vloudí se do jeho srdce přátelství k této osobě.

Potom vzniká teprve tento něžný, úzký svazek — po těchto vzájemných stycích charakteru: láska a shovívavost beze vší míry s jedné, láska a úcta s druhé strany, úcta, která jde až tak daleko, že se člověk snaží vší silou, aby byl stále lepší v očích toho, koho si tak velice váží, že jest žárlivým na každý krok jeho, chce mu státi v jeho životě stále po boku, chce sám býti uložen v jeho srdci.

Knizky.sk

Obě tyto přítelkyně byly stejného stáří, ale velice se od sebe různily — začínajíce již od krásy. Mad. M. byla také hezká, ale v její kráse bylo něco zcela zvláštního, co ji tak lišilo od všech hezkých ženštin; v její tváři bylo něco, co k sobě hned připoutalo každého, anebo ještě lépe řečeno, co probouzelo a vyluzovalo v každém, kdo ji jen jednou spatřil, nejhlubší sympathii a oddanost.

Jsou takové šťastné osoby — skutečně jsou.

Každý, kdo se vedle ní jen postavil, zdál se býti lepším, jaksi svobodnějším, bylo mu hned tak příjemno, ač se její přísné, velké oči, plné ohně a síly dívaly tak nepokojně, bázlivě a plaše kolem, jakoby se stále něčeho hrozného a děsného strachovaly; a tato plachost a bázlivost opanovala mnohdy její tiché črty tak, že upomínaly na tváře vlaských madon, při kterých se nám zdá, když se na ně díváme, jako bychom cítili s nimi tutéž tesknotu a tentýž bol, který ony cítí, jakoby jejich bol byl naším vlastním.

Tato poněkud bledá a vyhublá tvář, ze které čistými a pravidelnými črtami i tichou, unylou a tajenou touhou ještě tak často prosvítají první dětsky jasné rysy a tahy, — obraz to ještě nedávných důvěřivých let a snad i naivního štěstí; tento klidný, tichý, nesmělý úsměv, — toto všecko okouzlovalo a podmaňovalo si všecky kolem, tak že v srdci každého ozývala se jakási touha, že se jí chtěl aspoň z povzdálí přiblížiti, že ve všem jevil pro ni živé účastenství, jakoby mu nikdy cizí ani nebývala.

Ač kráska tato zdála se býti jaksi mlčelivou a uzavřenou v sebe, nebylo opravdu bytosti nad ni více vnímavé a milující, když kdokoliv měl potřebu soucitu a slz.

Jsou opravdu ve světě ženy, které jsou v životě skutečnými milosrdnými sestrami.

Před nimi nemusí nikdo ničeho zatajovati, aspoň jistě ne to, co koho bolí a co ho souží.

Kdo strádáš, kdo trpíš, jdi jen s plnou nadějí k nim a neboj se, že jim budeš na obtíž; ale bohužel, málo kdo z nás ví, jak veliká může býti láska, jaká trpělivost, jaký soucit a jaké odpuštění v ženském srdci!

Celé poklady sympathií, útěchy a naděje se skrývají v těchto čistých duších, v tom čistém srdci, kterému se mnohdy tak drze ubližuje — protože takové srdce,

Knizky.sk

které mnoho miluje, též mnoho krvácí, — ale rána v něm bývá vždy opatrně střežena před milujícím pohledem — protože velký bol a zármutek se nejraději skrývá hodně hluboko — tají se a nemluví se o něm.

Je neleká hloubka rány, ani hnis a zápach její; kdo se k nim přiblíží, ten jich již tím sobě získává; a ony se snad proto již rodí — aby vykonávaly veliké skutky…

Madame M. byla vysoká, hbitá, štíhlá, ale snad poněkud příliš útlá. Její pohyby byly tak různé, hned pomalé, volné, ano až vážné, hned zase tak hbité a čiperné, zrovna až dětsky živé, a zároveň jimi prohlédala jakási plachost, zíralo z nich něco prosícího jaksi o záštitu, což však nikdy ani z daleka zřejmě vysloveno nebylo.

Jak jsem již pravil, všecky podivné návyky lstivé blondiny mě rmoutily, škádlily, ano tak mne rozčilovaly, že jsem se stále červenal do krve.

To mělo však také ještě jinou příčinu, podivnou, hloupou snad, kterou jsem skrýval a tajil, po které jsem však přece stále prahl a již jen při pouhé vzpomínce na ni klopil jsem hlavu někde v tajném, temném koutečku, ve kterém mne nemohl postihnouti zrak oné modrooké čtveračky; již pouhá myšlénka na tuto příčinu mne div nezadusila studem a bázní, — slovem — byl jsem zamilován, to jest, — dejme tomu, že jsem nyní vyřkl nesmysl: to snad ani nebylo možné; ale proč jsem stále viděl před sebou, ač zde bylo takové množství různých osob — jen jednu jedinou tvář, která mne všude, ať jsem vkročil kamkoli, pronásledovala?

Proč právě za ní slídil stále můj zrak — tehda, kdy mne ještě dámy málo zajímaly?

To se stávalo obyčejně za večerů, když nepohoda nás uzavírala do prostranných komnat, a já stával při některé temné stěně, dívaje se kolem, a nenacházeje zde žádného zaměstnání ani zábavy, protože si mne, vyjma moji mučitelku, nikdo nikdy ani nepovšiml — a nudil jsem se tak, že mně pak podobné večery bývaly něčím strašným, k nepřečkání.

Tu jsem se obyčejně díval na kolem se hemžící tváře, naslouchal jsem hovoru, kolem mne se rozléhajícímu, ze kterého jsem velmi často nerozuměl ani slůvka, — a právě v takových chvilkách mihotaly se mi, Bůh ví proč, před očima ty tiché pohledy, skromný úsměv a překrásná tvář mad. M. (neboť to byla ona); v těch chvilkách byla pak celá moje pozornost obrácena pouze k ní — a to byly pro mne chvilky nevýslovného blaha a štěstí.

Knizky.sk

Někdy jsem po celé hodiny nemohl od ní ani svých zraků odloučiti; pamatoval jsem si již každičký její pohyb, každý její pohled, znal jsem každičký i nejslabší tón jejího zvučného, stříbrného, ač poněkud zasmušilého hlasu — a podivná věc! — ze všeho mého pozorování, i ze všech těch sladkých dojmů vyvinula se neobyčejná zvědavost ve mně.

Snad to bylo jen proto, že jsem zde tušil nějaké velké tajemství…

Největší mukou pro mne bylo, škádlila-li mne má mučitelka v přítomnosti mad. M.

Všecko to vysmívání a všecky ty komické výstupy, které se mnou prováděla, zdály se mi nyní velice ponižujícími. Stalo-li se někdy, že jsem byl příčinou ohromného smíchu všech přítomných hostí, který býval vylouděn i na rtech mad. M. — tu jsem vyletěl ze spárů své tyranky, hoře zlostí a studem utekl jsem nahoru, kde jsem v zuřivosti strávil pak ostatní zbývající část dne, nemoha se objeviti již v sále.

Ostatně jsem snad tehda ani nechápal svůj stud, své rozčilení; celý tento proces odehrával se ve mně zcela nevědomky.

S madame M. nepromluvil jsem do toho dne ještě ani dvou slov, snad bych se k tomu ani nebyl odhodlal — promluviti vůbec na ni.

Tu jednoho večera, po strašně zažitém dnu, byl jsem po procházce tak unaven, že jsem se odloučil od celé společnosti a ubíral se sám zahradou domů. V tom vidím na osamocené jedné lavičce ve stromořadí seděti mad. M. Seděla tam samotinká, jakoby si byla schválně vybrala toto klidné místečko, s hlavou skloněnou na prsa, v rukou mechanicky převracejíc šáteček.

Byla tak zamyšlena, že ani nepozorovala, že se k ní ubírám. Když jsem přišel až k ní, tu mne přece zpozorovala; vstala rychle s lavičky, a utřela si oči šátečkem, který v ruce držela. — Plakala. Když si osušila oči, usmála se na mne a šla zároveň se mnou k domovu.

Již se ani nepamatuju, o čem jsme spolu tehda hovořili; jen to mně utkvělo v paměti, že mne stále někam posýlala, hned abych jí utrhl kytičku, zde tu a tu tam, anebo abych se podíval, kdo to jede tam na koni ve stromořadí.

A když jsem byl od ní několik kroků vzdálen, tu hned zase přikládala svůj šáteček k očím a utírala si rychle neposlušné slzy, které jí stále v srdci překypovaly, až se vysvobodily z ubohých okovů ven.

Knizky.sk

Já pochopoval, že jsem jí jen na obtíž, když mne tak často od sebe posýlá, ona to sama asi také pozorovala, že jsem již všecko viděl, ale nemohla se proto přece přemoci, a to mne ještě více zarmucovalo.

Zlobil jsem se sám na sebe v tuto chvíli, zlořečil jsem na svoji nešetrnost a nepozornost, ale proto pro všecko nenacházel jsem žádného východu, jak bych se od ní vzdálil, tak, aby nepozorovala, že jsem prohledl její bol a smutek, — a tak šel jsem stále vedle ní, v smutném naladění, ano s hrůzou v srdci, byl jsem všecek rozčilen a zmaten a nenacházel jsem ani jedinkého slova k udržení hovoru.

Toto setkání mne tak rozčililo, že jsem pak po celou zbývající část večera slídil s velkou zvědavostí, ale zcela tajně po mad. M. — nespouštěl jsem jí ani na minutku s očí.

Ale prováděl jsem to tak nemotorně, že mne ona sama dvakráte postihla, jak ji všude sleduju a jak jí ani nespouštím s očí; po druhém tom pohledu jsem viděl, že se na mne jaksi usmála. A tento úsměv byl jedinkým za celý večer, který se objevil na její tváří, na jejích rtech.

Zármutek stále nechtěl, zmizeti s tváře její, která nyní byla velmi bleda.

Po celý večer skoro hovořila s nějakou starší dámou, zlou a nesmírně svárlivou stařenou, kterou nikdo neměl rád pro její vyzvědačství a klepařství, ale které se všickni báli, a proto byli nuceni stále si jí všímati, ať již volky či nevolky.

V deset hodin přijel muž mad. M. Do této chvíle slídil jsem za ní ještě ustavičně, nespouštěje s očí její bledou tvář; když muž její vešel do sálu, viděl jsem, jak se zarazila, a tvář její, beztoho již dosti bledá, byla pojednou bledší jejího šátečku, který držela v ruce.

Bylo to tak nápadné, že to i druzí pozorovali. Nedaleko mne hovořilo spolu několik osob a já zaslechl, vlastně domýšlel jsem se toho, že mad. M. není příliš šťastna. Povídaly si, že její muž jest na ni strašně žárliv, zrovna jako mouřenín, ale ne snad z lásky nýbrž ze sobectví.

Především byl to Evropan, člověk moderní s mnoha novými ideami v hlavě, kterými se stále všude blýskal. Co se zevnějšku jeho týkalo, byl černovlasý, velký, zvláštní a hřmotný muž, s modním vousem, se spokojenou zarudlou tváří, s bílými jako cukr zuby a s bezúhonným gentlemanským chováním.

Říkalo se o něm vůbec, že jest vážný, rozumný člověk. Takto se nazývá i jinde

Knizky.sk

jistý druh lidí, který dovede dobře žíti na cizí útraty, který nikdy nic nedělá, který nikdy ani nechce ničeho dělati, a který od věčného lenošení má tam, kde jiní srdce mívají, kousek tuku.

Každé chvíle slyšíš od podobných lidí, že jsou velmi zaměstnáni jakýmisi nepřátelskými a spletitými záležitostmi, které „unavují jejich genia", a že proto vzbuzují jen soustrast. To jest již jejich běžná frase, jejich mot ďordre, jejich heslo, jejich motto, frase, kterou se ti sytí břichopáskové všude blýskají, která však začíná již nuditi, protože jest pouhým tartufstvím, lichým, prázdným slovem.

Ostatně někteří z těchto světáků, kteří nemohou najíti žádného zaměstnání, protože vlastně nikdy žádného opravdově nehledali, domáhají se hlavně toto, aby se všichni domívali, že nemají místo srdce kus tuku, ale naopak, něco, což jest však hluboko, velmi hluboko v nich uloženo, — ale co vlastně, to by nemohl povědíti ani nejvýtečnější chirurg, arciť že již z pouhé uctivosti k nim. Tito pánové protloukají se tak světem, že obracejí všecken svůj instinkt na hrubé úsměšky, které jsou jen krátkozrakým odsouzením a nesmírnou pýchou. A protože nemají jiného nic na práci kromě toho, aby pozorovali a nazpaměť se učili chybám cizích anebo jen jejich slabostem, a protože v nich není o nic více dobrého citu než tolik, kolik ho dáno bylo za úděl ústřici, tu jim není za těžko při takových chránících prostředcích žíti s lidmi dosti prozřetelně a dosti spokojeně.

A tím oni se také stále vychvalují a vypínají. Oni jsou ku příkladu přesvědčeni o tom, že celý svět jest jejich nevolníkem; že jest mezi nimi týž poměr, jako když si skoupí do zásoby ústřice; že jsou všickni lidé mimo ně hlupáci; že každý se podobá pomoranči nebo houbě, kterou mohou vymačkat, dokud je jim třeba šťávy, že jsou pány všeho a že všecken ten chvály hodný pořádek věcí pochází odtud, že oni jsou tak moudrými s neoblomnými charaktery.

Ve své bezměrné hrdosti nepřipouštějí, že by mohli míti na sobě též nějakou chybičku.

Podobají se zcela těm taškářům, těm novým tartufům a falstafům, kteří jsou tak zabráni do svého taškářství, že již myslí, že to musí tak býti, aby žili a taškařili; dokazují jiným tak často, že jsou poctivými a počestnými lidmi, že již i sami opravdově věří, že jejich darebáctví a taškářství jest poctivým a přímým jednáním.

Na své vlastní svědomí, na toho svého soudce, pro všecku svou samolibost

Knizky.sk

docela zapomínají; — a pro všecko ostatní jsou trochu tlustými.

Na prvním místě vidí všude svoji zlatou osobu; jejich Molochem i Baalem jest jejich vlastní, velkolepé já. Celá příroda, celý svět není pro ně ničím více, než velkým zrcadlem, které jest stvořeno proto, aby se ten bůžek mohl sám sobě obdivovati a aby před a za sebou kromě sebe ničeho neviděl; a proto není nic divného, že potom vidí kolem sebe všecko v takovém ohyzdném světle. Takovíto tvorové mají pro všecko připravenu frasi, a sice — což jest důkaz jejich obratnosti — vždy frási modní. Oni sami také dokonce napomáhaji modě, dávajíce jí takový smysl — aby měla úspěch. Ano, oni se též snaží, aby první vyčenichali odjinud nějakou tu modní frasi, aby se pak zdálo, že od nich samých pochází.

Zásobují se svými frasemi proto, aby ukázali všecky své sympatie k člověčenstvu, aby ukázali, co jest rozumná a opravdová filantropie, a pak — aby pokárali vzmáhající se romantismus, to jest všecko pěkné a pravdivé, každý atom jeho, který jest dražší nežli celá tlupa těchto hlemýžďovitých tvorů.

Zhruba však nepoznají pravdy v odchýlené, nové a nehotové formě, a zavrhují všecko, co ještě není dospělé, co není zralé, co se neustálo, nýbrž ještě kvasí.

Sytý člověk žije vždycky vesele, o nic se nestará; sám nikdy ničeho nedělal, ničeho nezná, neví, jak jest to těžké vydělávati si chléb, a proto běda tomu, kdoby nějakým způsobem drsným chtěl naraziti na jeho tučné city: to by mu nikdy neodpustil, ale vždycky by na to pak narážel, mstil by se za to s velkou chutí a horoucností.

A konec konců tedy jest, že ten můj hrdina není nic více a nic méně než nějaký obrovský a nadutý měšec, plný sentencí, modních frasí a etiket všeho druhu a způsobu.

Ostatně pan M. měl zvláštní jednu vlastnost, pro kterou byl člověkem dosti pozoruhodným: byl to vtipkář, povídálek vyššího druhu a v salonech měl kolem sebe vždycky dosti posluchačů. V tento večer zvláště podařilo se mu vzbuditi velkou pozornost — udělal dojem.

Slovo měl vždy ve své moci; byl naladěn právě do společnosti, byl vesel, radoval se z něčeho a proto se mu povedlo upoutati k sobě celou pozornost.

Ale mad. M. byla po celý večer opak svého muže; byla jaksi churava; tvář její byla k nepoznání smutná, a mně se stále zdálo, že jí dlouho zadržované slzy náhle

Knizky.sk

vyhrknou a skanou s krásných, dlouhých řas. — Celé toto jednání mne neobyčejně překvapilo — jak jsem již dříve pravil.

Odešel jsem dnes ze salonu se zvláštním pocitem — s jakousi zvědavostí, a po celou noc zdálo se mi jen o panu M., ač se mně do této doby málokdy cos tak divného a neobyčejného zdávalo.

Druhého dne z rána byl jsem vyzván ku zkoušce k živým obrazům, ve kterýchž jsem hrál též nějakou malou úložku.

Již po celých pět dní konaly se přípravy k živým obrazům, k divadlu a k bálu; všecko to chystáno bylo pro jediný večer — za příčinou domácí rodinné slavnosti, narozenin mladší dcery našeho hostitele.

K této slavnosti, která se měla odbývati, bylo sezváno z Moskvy více než sto hostí a proto bylo všude plné ruce práce, mnoho křiku, mnoho příprav i mnoho zmatků.

Zkouška, nebo lépe řečeno, přehlížení kostumů, naznačeno bylo na ranní hodinu proto, poněvadž náš regisseur, známý umělec R., přítel a host našeho hospodáře, z přátelství k hostiteli uvolil se vzíti na se spořádání obrazů, sestavení osob, a tím tedy i úlohu našeho učitele, odjížděl ještě dnes do města, by tam nakoupil potřebných věcí — a do nastávajícího svátku nebylo již dlouho, proto jsme musili šetřiti času.

Já účinkoval v jednom obraze spolu s madame M. Obrázek ten měl představovati scénu ze středověku a nazýval se:

„Paní zámku a její páže."

Při setkání s madame M. na zkoušce cítil jsem veliký zmatek.

Zdálo se mi, že čte v mé duši všecky ty city, které v ní víří, všecky ty otázky, ty domněnky, které se tam od včerejšího dne stále znova a znova rodí.

A mimo to se mi ještě zdálo, že jsem tím vinen, že jsem viděl včera její slzy, a že jsem zpozoroval její zármutek, že se musí tedy následkem toho na mne horšit, hněvat, protože jsem se stal vetřelým svědkem a účastníkem jejího tajemství.

Ale chvála Bohu, všecko se obešlo bez velkých obtíží: nebyl jsem vůbec ani pozorován.

Ona se myslím vůbec nestarala ani o mne, ani o zkoušku: byla rozčilena, smutná a velmi zádumčiva; bylo to zcela zřetelné, že ji něco velmi trápí.

Knizky.sk

Když jsem byl se svojí úlohou hotov, odběhl jsem rychle, převlekl se a za deset minut byl jsem již zase v zahradě na terase.

Skoro v téže chvíli vyšla se mnou ze dveří i madame M. a nám jaksi naproti, v tutéž minutu, vyšel sám sebou velice spokojený muž její, který se vracel ze zahrady, doprovodiv tam skoro všecky dámy, a přenechav je tam skoro z ručky do ručky — jakémusi mrštnému a prázdnému cavalierovi servantovi.

Setkání muže se ženou bylo zcela neočekávané. Mad. M. se pojednou ještě více zasmušila a jakýsi lehký hněv kmitl se v jejím hbitém, netrpělivém škubnutí.

Muž její hvízdal si zcela volně nějakou arii, a po celé cestě urovnával si své vousy; nyní však, když se setkal se ženou, zachmuřil se a tak se na ni podíval, jak si nyní vzpomínám, jakoby byl nějakým inkvisitorem.

„Jdete do záhrady?" ptal se jí, vida v její ruce slunečník a knihu.

„Ne, do háje," odpověděla mu na to, lehce se červenajíc.

„Sama?"

„S ním…" řekla krátce madame M., ukazujíc při tom na mne. — „Ráno chodívám obyčejně sama na procházku —" dodala ještě nejistým a tichým hlasem, právě takovým, jakým mluvívá ten, kdo poprvé ve svém životě lže.

„Hm… A já tam nyní právě doprovodil celou společnost. Jdou tam všickni ku květinové besídce, chtějí doprovoditi ještě N…ého. On již, jak snad víte, odjíždí. Přihodila se mu nějaká nehoda v Oděsse. Vaše sestřenka (to mluvil o krásné blondince) ta se hned směje, ale hned zase div nepláče, — všecko najednou, — že jí člověk nerozumí. Řekla mně ostatně, že vy se na něho jaksi hněváte a proto že jste ho asi nešla vyprovodit s nimi. Či jest to tak schválně?"

„Ona se stále směje," odpověděla na to madame M., scházejíc dolů se stupňů terasy.

„To jest tedy váš každodenní cavalier servant?" dodal pan M., křivě ústa a nasazuje si na nos lorgnet, aby mne lépe viděl.

„Ba že!" vykřikl jsem na to, rozzlobiv se na lorgnet a na jeho úsměv; když jsem se mu vysmál tak přímo do očí, přeskočil jsem celé tři stupínky s terasy.

„Šťastnou cestu!" bručel pan M. za námi — a šel dále za svými záležitostmi.

Rozumí se samo sebou, že jsem hned přiskočil k mad. M., když na mne ukázala svému muži, a díval jsem se na ni tak, jakoby mne byla již aspoň před

Knizky.sk

hodinou vyzvala, a jakobych již aspoň celý měsíc ji doprovázel na jejích ranních vycházkách.

Ale nemohl jsem nijak porozuměti, proč se tak pojednou zasmušila, proč se tak zarazila, a co měla asi za příčinu, že se utekla k té malé lži? Proč mu neřekla přímo, že jde sama? Nyní jsem nevěděl, jak se mám na ni podívati; ale jsa ještě celičký jako u vidění, zvedal jsem nyní pomalu svých zraků k její tváři; ona však právě tak jako před hodinou na zkoušce — nezpozorovala ani nyní mých tázavých pohledů, ani mne celého vůbec. Pořád tatáž mučící starostlivost, ale ještě zjevnější a hlubší než tehda se jí zračila na tváři, v její chůzi i v jejích pohybech.

Pospíchala někam, zrychlujíc své kroky, a s netrpělivostí stále a stále zjevnější nazírala do stromořadí, do každého houští a roští v háji, nezapomínajíc při tom dívati se i zpět k domu hostitele našeho.

Já též něco očekával.

Pojednou se za námi rozléhne koňský dupot. Byla to celá družina jezdců, kteří doprovázeli toho N., který tak rychle opouštěl naši společnost.

Mezi dámami byla též naše blondina, o které se zmínil pan M., vzpomínaje slz jejích.

Ale nyní se zase dle svého obyčeje již chechtala jako malé dítě, a hbitě ujížděla na svém překrásném hnědém koni.

Když k nám všickni dojeli, N. sňal klobouk s hlavy — ale nezastavil se ani na minutku a neřekl mad. M. ani slůvka.

Brzo na to celá skupina zmizela nám s očí. Já se podíval zase úkradkem na madame M., ale div jsem nevykřikl leknutím: ona zůstala státi, bledá jak sníh, a plakala usedavě.

Nyní se konečně setkaly naše zraky: mad. M. se nesmírně pojednou začervenala, obrátila se rychle stranou, a nepokoj a hněv objevil se znova na její tváři.

Byl jsem zde zbytečný, ještě více než včera, — to jest již jasnější dne, ale kam mám jen jíti? Co si počíti?

Najednou se mi zdálo, jakoby mad. M. teprve nyní něco napadlo; usedla, rozevřela knihu, kterou držela v rukou, a začervenavši se velmi nápadně a nechtíc zúmyslně na mne hleděti, řekla co možná nejrychleji:

Knizky.sk

„Ach! To jest částka druhá, zmýlila jsem se; prosím tě, přines mně částku první, ano?"

Jak bych ji nebyl pochopil! Má úloha se tedy již končila — a jinak mne ani nemohla od sebe vyhnati.

Utekl jsem s její knihou a nevracel se. První částka zůstala ležeti celé ráno velmi spokojeně na stolku… Byl jsem všecek rozčilen, nepatřil jsem ani sobě samému; srdce mně bilo tak, jakoby se stále něčeho lekalo. Snažil jsem se všemi silami, abych se nikde nesetkal s mad. M. Zato jsem se však jaksi divoce a zvědavě díval na sobeckou figuru pana M., jakoby na něm bylo něco zcela neobyčejného.

Sám bych však nemohl ani říci, co měla moje komická zvědavost znamenati; pamatuji se jen, jako ve snu, že jsem byl od toho všeho, co jsem dnešního dne již zažil, v jakési podivné náladě, všecek udivený.

Můj den se však teprve začínal a byl pro mne pln rozličných událostí.

Tohoto dne jsme velmi časně obědvali. Na večer byla ustanovena všeobecná projížďka do sousední vesnice, kdež se odbýval jakýsi svátek, tuším, že pouť, a proto jsme potřebovali času, abychom se k tomu připravili.

Já se již na tento den těšil plné tři dny, v očekávání nesmírného veselí.

Kávu jsme pili skoro všickni pohromadě na terase. Vyšel jsem tam pěkně opatrně s druhými a schoval se za třemi řadami křesel. Táhla mne sem jenom zvědavost, ale pro nic na světě nechtěl jsem se postaviti před oči madame M.

Náhoda tomu chtěla, že mně bylo vykázáno místo nedaleko mé tyranky — krásné blondinky.

Dnes se s ní děly pravé zázraky — zrovna nemožné věci: byla dnes opravdu dvojnásobně tak krásnou jako jindy. Nevím, jak se to dělá a čím to přijde — ale s ženštinami se opravdu takové zázraky často stávají.

Mezi námi seděl dnes nějaký nový host, velký, bledý a ještě mladý člověk, který se nesmírně dvořil naší blondince a který k nám přijel z Moskvy, jakoby schválně jen proto, aby zaujal místo odbytého N., o kterémž se povídalo, že byl velice zamilován do naší krásky.

Co se týče tedy onoho příchozího, ten byl již ode dávna s ní v takových poměrech, v jakých byl Benedikt k Beatrici v Shakespearově „Mnoho povyku pro nic za nic".

Knizky.sk

Zkrátka, naše kráska měla tohoto večera nesmírný úspěch. Všecky její žerty i její povídání bylo dnes tak graciosní, tak naivní, jak se všeobecně povídalo, a tak bezstarostně neopatrné — což jí však vždy bylo odpuštěno; ona sama to dosti dobře pozorovala, že jest dnes hrdinkou večera, a proto po celý večer dala si na sobě velmi záležeti.

Měla stále kolem sebe těsný kroužek udivených zamilovaných ctitelů, kteří každé její slůvko zrovna pohlcovali; ale ona také opravdu snad ještě nikdy nebyla tak svůdnou, jako právě dnes.

Každé její slůvko bylo vzácností, bylo okouzlující, bylo chytáno a roznášeno kolem celé terasy, a ani jedinký žert, ani jedinké čtveráctví nebylo opominuto — ale mělo vždy velký úspěch.

Zdálo se, že od ní dosud nikdo neočekával tolik vkusu, tolik blesku, vtipu a rozumu.

Všecky její lepší vlastnosti byly vždycky zahrabány v hromadě podivinství, v té přímé rozpustilosti, která někdy by byla již skoro přestoupila meze; proto obyčejně málo kdo je pozoroval; a kdyby je byl i zpozoroval, nebyl by jim věřil, — a proto nyní ten neobyčejný úspěch její byl všude přijat s velikým obdivem, který se šeptmo pronášel po celé terase.

K tomuto úspěchu se družila jedná zvláštní, poněkud choulostivá okolnost, kterou vyvolala a na kterou upozornil muž mad. M., který hrál po celý večer jakousi zvláštní úlohu. Čtveračka se rozhodla — a musíme dodati, že k veliké spokojenosti nejen vši té omladině, která byla kolem ní, nýbrž i ku všeobecné snad spokojenosti všech přítomných hostí, dorážeti na něho a dobírati si ho za mnohé věci, které v jejích očích měly velký význam.

Dorážela na něho celou spoustou šípů, úsměšků, sarkasmů kluzkých a nebezpečných, tak hladkých a ostrých se všech stran, takých, které bijí přímo do cíle — kterých se však člověk nemůže zachytiti, aby se jim vzepřel, a které tedy jen stále dráždí oběť, přivádějíce ji až k šílenství, až ku komickému zoufalství.

Nevím, ale zdá se mi, že celý tento žert byl již jaksi dříve určen až do maličkostí — a že to tedy nebyla žádná improvisace naší krásky.

Hned u oběda začal se tento zoufalý souboj. Nepravím nadarmo „zoufalý", protože pan M. neodhodil tak zlehka svoji zbraň. Musil sebrati celou přítomnost

Knizky.sk

ducha, všecken svůj vtip, všecku svoji vynalézavost, aby nebyl ušlapán v prachu, aby nebyl poražen na hlavu — a tím aby neuvedl na sebe hodný posměch.

Celý výstup dál se u přítomnosti mnoha svědků a účastníků, kteří ani ze smíchu nevycházeli.

Dnešního dne neměl pan M. takého štěstí jako včera.

Všeobecnému pozorování neušlo též, že mad. M. několikrát chtěla zadržeti výbuchy své neopatrné přítelkyně, která si byla umínila, že oblekne toho řevnivého a žárlivého muže do nejsměšnějšího kostumu, snad do kostumu nějakého „Modrovousa", což se dalo souditi z toho, co jsem si já při tom všem zapamatoval, a pak, že jsem byl sám do toho jaksi zapleten.

A to se stalo dosti směšnou náhodou, zcela neočekávaně, a jakoby naschvál; v tutéž chvíli stál jsem dosti v popředí na terase, netuše v ničem zla a zapomenuv již zcela na všecka svá dřívější pozorování.

Pojednou jsem se jí ocítil na ráně; představila mne jako nějakého nepřítele a skutečného soupeře pana M., tak jakobych byl vášnivě a horoucně zamilován do jeho ženy, načež chtěla ta moje trýznitelka přisáhati, volajíc stále, že jest o tom přesvědčena, že může i podati důkazů o tom, co dnešního dne v lese viděla.

Nemohla však ani domluviti, nebot já jí přerval slovo právě v této zoufalé chvíli… Měla právě tuto chvilku vypočítanou, tak šibalsky připravenou ku konci, k čtveráckému zakončení celého tohoto boje, a tak krásně to měla nastudované, že se již již rozléhal kolem nesnesitelný chechtot a smích, který se nedal ničím zadržeti.

A ač jsem již tak pomalu tušil, že ten smích není vlastně na mne namířen — přece jsem byl tak zaražen, tak podrážděn a polekán, že s očima plnýma slz, bolu a zoufalství, celý udýchaný studem, prodral jsem se dvěma řadami křesel, postoupil jsem až do předu a obraceje se k své tyrance, vykřikl jsem štkavým hlasem, plným zlosti a rozhorlenosti:

„A vy se nestydíte — tak hlasitě, v přítomnosti všech dám, mluviti takovou špatnou, vymyšlenou lež? Vy nejste již tak malinkou — a zde přede všemi těmi pány… Co si o vás pomyslí? Vy jste již tak veliká — jste již vdaná!…"

Nemohl jsem však ani dokončiti, — kolem mne rozléhal se nesmírný, ohlušitelný tleskot.

Knizky.sk

Můj výstup způsobil opravdové, nadšené furore. Mé naivní pohyby, mé slzy a pak hlavně, že jsem se ujímal pana M. — všecko to způsobilo ďábelský smích, že jest mně samotnému doposud, když si nyní na to vzpomínám, nesmírně do smíchu…

Zůstal jsem celý bez sebe, tváře mi jen jen hořely, a v tom zoufalství, nevěda si co počíti, schoval jsem obličej do dlaní a letěl ven; ve dveřích vyrazil jsem podnos jednomu lokajovi, ale nepovšimnuv si toho, letěl jsem dále nahoru, do svého pokoje. Vytáhl jsem ze dveří klíč, který byl zvenčí, a zamknul jsem za sebou. Udělal jsem dobře, neb všickni, jakoby mne uštvati chtěli, letěli jsa mnou.

Netrvalo ani minutu, a já za svými dveřmi slyšel hlasy všech nejkrásnějších našich dám.

Slyšel jsem jejich zvonkový, stříbrný smích, jejich hovor, jejich krásné hlasy; štěbetaly všecky najednou tak jako vlaštovičky.

Všecky, všecky do jedinké mne prosily, žádaly, abych otevřel dvéře aspoň na minutku; zapřisáhaly se, že se mně nic zlého nesmí státi, ale že mne chtějí jenom celého zlíbati.

Ale — co se mi ještě hroznějšího mohlo státi — než bylo toto?

Já div neshořel studem za těmi dveřmi, schoval jsem svůj rozpálený obličej do podušky, a ani sebou již nepohnul.

Ony ještě dlouho klepaly, volaly mne, prosily, ale já byl ke všemu tomu hluchý a necitelný, jako jedenáctiletý hošík.

Co si mám nyní počíti? Všecko jest odhaleno, všecko jest prozrazeno, co jsem doposud tak řevnivě střežil a tajil. Nyní na mne padne věčný stud a hanba!

Abych však opravdu řekl, neuměl jsem ani sám sobě říci, proč jsem se zlobil a co jsem vlastně chtěl skryti před jinými; ale přece jsem se něčeho bál, a aby se toto něco nevyzradilo, o to jsem se strachoval a třásl jako lísteček.

Něco mně přece bylo posud nevysvětlitelno a to bylo: bylo-li moje jednání vhodné čili nic, bylo-li slavné nebo všední, a bylo-li chvály hodné anebo opak toho?

Nyní jsem cítil v těch úzkostech a mukách, že jednání mé bylo směšné a hanebné! Vzdor tomu, že rozum můj mi stále říkal, že tento pocit vlastně není takým nelidským, tak hrubým a lživým, proto přece jsem byl celý zaražený a nešťastný; proces popírání se ve mně stále ozýval a nedal mi pokoje; nemohl jsem s ním ani

Knizky.sk

souhlasiti ani jej zavrhnouti: byl jsem jako v nějaké mlze: slyšel jsem pouze tlukot svého srdce a cítil jsem, že mu bylo ublíženo, a proto jsem se rozplýval stále v slzách.

Byl jsem rozčilen: ve mně se bouřila nenávist zároveň s velkou nelibostí, které jsem dosud neznal, protože jsem poprvé v životě cítil opravdový bol, urážku a jakousi újmu na cti; a to bylo opravdu všecko tak, bez všelikého přepínání.

Ve mně, v dítěti, byl hrubě uražen prvý neznámý, netknutý, nezformovaný posud cit, byl odhalen, a tím zároveň uražen první panický stud, ano byl tím též dotknut i první, možná že dosti vážný, esthetický dojem a pocit.

Arciť, ty posměvačky neznaly asi všecko to mé mučení.

K němu se přidala ještě jedna okolnost, která mne také ještě ke všemu soužila, ač jsem ji nijak nemohl rozluštiti — neb jsem se toho bál.

V bolu a ve svých úzkostech zůstal jsem ležeti na posteli, skrývaje stále tvář svoji do podušky; brzo mně bylo horko, hned mne zase mrazilo.

Mučily mne vlastně otázky dvě, předně, co asi viděla a co mohla viděti ta nehodná blondinka dnes v háji mezi mnou a mad. M.? A za druhé jsem se stále sebe tázal: jak, jakýma očima, jakými prostředky mohu se nyní já podívati do tváře mad. M., a nezhynouti v tutéž chvíli studem a zoufalstvím na místě?

Neobyčejný šumot a hluk na dvoře mne probudil ze ztrnulosti, ve které jsem se nacházel.

Vstal jsem a popošel k oknu.

Celý dvůr byl pln rozličných ekypáží, osedlaných koní a pobíhajícího služebnictva.

Zdálo se, jakoby všichni hosté odjížděli; několik jezdců sedělo již na koních; druzí pak rozsedali se do ekypáží.

Teprve nyní vzpomněl jsem na ujednanou vyjížďku, a hle, jakýsi nepokoj zmocňoval se pojednou mé duše; díval jsem se stále po svém starém koníku, ale toho tam dnes nebylo, nepochybně na mne již zcela zapomněli. Nevydržel jsem — a seběhl jsem rychle dolů, nemysle již ani na nepříjemné sejití se všemi, aniž na nedávnou svoji hanbu a ostudu.

Ale hrozná novina mne očekávala.

Dnes pro mne neměli místečka ani v ekypáži, ani žádného koně; všecko již

Knizky.sk

bylo obsazeno a ujednáno, a já tedy musil ustoupiti jiným.

Měl jsem zase nový zármutek a proto postavil jsem se na zápraží a smutně se díval na dlouhou řadu vozů, kabrioletek, vozíků, ekypáží — v nichž nebylo ani malinkého koutečku pro mne, — a pak na vyparáděné jezdkyně, pod kterými se již koníci stávali nepokojnými.

Jeden z jezdců se musil jaksi opozditi. Čekali již jen na něho, aby se mohli vypraviti na cestu. U vchodu stál jeho kůň hryze uzdidla a kopaje kopyty do země, stále se plašil a polekaně se vzpínal samou nedočkavostí. Dva podkoní ho drželi, každý s jedné strany za uzdu, a ostatní se jaksi bázlivě od něho odvraceli v uctivou vzdálenost.

Dnes právě musila se přihoditi neočekávaná událost, pro kterou jsem nemohl jeti s nimi.

Nejen že přijeli noví hosté a pobrali mně všecka místa i všecky koně, rozstonaly se ještě dva jízdné koně, z nichž jeden patřil zrovna mně; byl to můj starý, neohrabaný koník.

Nebyl jsem však samotný, kdo trpěl touto nešťastnou náhodou; pozoroval jsem, že pro našeho nového hosta, pro toho mladého, bledého muže, o kterém jsem vám již povídal, nebyl též již žádný jízdní kůň pohotově.

Aby se odvrátila všeliká nepříjemnost, musil se náš hostitel uchopiti všech prostředků: musil totiž nabídnouti hosti svému toho vzteklého, nevyježděného hřebce, arciť s poznámkou, že se na něm nijak jezditi nedá, a že by ho byl již dávno prodal, kdyby byl našel kupce na něho, ale právě pro tu jeho divokost a zpupnost že ho nikdo nechce.

Varovaný host prý však prohlásil, že jezdí výtečně, a proto že vsedne na kteréhokoliv koně, jen aby mohl jeti a nemusil zůstati doma.

Hostitel náš mlčel, ale já pozoroval, že se na jeho tváři jeví jakýsi šibalský, dvojsmyslný úsměv.

Poněvadž čekal ještě stále na vychloubavého tohoto hostě, neseděl sám ještě na svém koni, ale s netrpělivostí si mnul ruce a stále pokukoval po dveřích.

Něco podobného bylo pozorovati též na oněch dvou podkoních, kteří drželi hřebce, div se nezadusili hrdostí a pýchou, že právě oni dva krotí takového koně, který pro nic za nic ubije člověka až do smrti, — a oni stojí zde s ním, před tváří

Knizky.sk

všech hostí.

Něco, co se velmi podobalo ďábelskému úsměvu jejich pána, zračilo se i v jejich očích, vypoulených netrpělivostí a čekáním, a upřených na dvéře, z kterých měl vyjíti nově příchozí smělec.

Ano i kůň choval se tak, jakoby se byl smluvil i se svým pánem i se svými sluhy; stál zde hrdě a sebevědomě, jakoby cítil, že se na něho dívá tolik očí zvědavých, a jakoby se pyšnil zde přede všemi svojí pověstí, zrovna tak, jako když se nějaký prázdný větroplach pyšní svými kousky.

Zdálo se, jakoby vyzýval toho smělce, který se odváží na něho se posaditi.

Tento smělec se konečně objevil.

Přicházel, neohlížeje se kolem, ani očí nezvedaje se schůdků, a omlouval se v rychlosti, že nechal na se tak dlouho čekati; pozorně si při tom natahoval rukavice a teprve tehdy zvedl oči, když měl zvednouti ruku, aby uchopil opratě koně; pojednou se však tento tak vzepřel, postavil se tak divoce na zadní nohy, že všichni přítomní se dali do ohromného křiku.

Mladý muž odstoupil, zlostně a mrzutě se podíval na divokého koně, který se třásl po celém těle jako list osikový, funěl zlostí a divoce kroutil krví zalitýma očima, stále se stavě na zadní nohy a zvedaje přední do ohromné výšky, jakoby chtěl vyletěti do vzduchu a vzíti s sebou i ty dva podkoní, kteří ho stále ještě drží za uzdu. Chvíli stál muž jaksi zaraženě; pak se zlehka začervenal nad tou malou překážkou, zvedl oči od země a otočil se teprve kolem na polekané dámy.

„Ten kůň jest opravdu krásný!" řekl jakoby pro sebe, „a dle všeho dá se soudit, že na něm jeti, bylo by velice příjemné, — ale… ale víte vy co! Já na něm přece nepojedu," dokončil, obraceje se k našemu hostiteli s bodrým úsměvem, který tak dobře slušel jeho dobré a rozumné tváři.

„Ale proto vás přece počítám mezi výtečné jezdce, přísahám vám na to, že mluvím pravdu," odpověděl vesele majitel nepřemožitelného koně, vroucně a jaksi uznale tiskna ruku svého hostě, „a to právě proto, že jste hned z prvopočátku poznal, jaké zvíře to jest," pravil vážně dále. „Pomyslete jen, já, který sloužil dvacet let u husarů, já ležel již třikráte na zemi pod jeho milostí, to jest, právě tolikrát, kolikrát jsem na něho vsedl… na toho darmožrouta. Můj drahý Tankrede, zde není pro tebe místa a lidí; nepochybně tvým jezdcem byl kdysi jakýsi Ilja Muromec, a ten

Knizky.sk

nyní sedí na svém sídle ve vesnici Karačarově a čeká, až ti zuby vypadají. Odveďte ho! Nastrašil se již dost! Nadarmo jsme ho vyrušili," doložil hospodář — mna si spokojeně ruce.

Můžeme ještě dodati, že mu Tankred nepřinášel žádného užitku, a že byl jen tak nadarmo živen, přes to že ten starý husar ztratil při něm celou svoji jezdeckou slávu; zaplatil za něho, za ničemu ohromnou sumu peněz, a on si vždycky vyjel z konírny jen tak, aby se pochlubil svojí krásou.

Ale proto přece byl nyní v nadšení, že si jeho Tankred nejen nezadal na své pověsti, ale polekal ještě jednoho výtečného jezdce, a tím si získal nových vavřínů.

„Co — vy tedy nepojedete?" zvolala blondinka, které pro dnešek byl nutným její cavallier servant, „snad se nebojíte?"

„Ano, uhodla jste!" odpověděl na to mladý člověk.

„A to povídáte tak vážně?"

„Ale poslechněte, snad byste nechtěla, abych si zlomil ještě dnes vaz?"

„Tedy se rychle posaďte na mého koně, toho se nemusíte pranic báti, ten jest velmi klidný a mírný. Budeme hned hotovi; oni nám v okamžiku přemění sedla! Zkusím toho vašeho koníka sama; to přece není možné, aby byl Tankred vždycky tak negalantním."

Řečeno a vykonáno! Ta čtveračka vyšvihla se hbitě se sedla, a poslední věta vyřknuta byla již na zemi, před námi.

„To špatně znáte mého Tankreda, když se domníváte, že dovolí, dáti se osedlati vaším, jeho nehodným sedlem! Ano, a vás ani k němu nepřipustím, nedovolím, abyste si porouchala svůj krček; bylo by ho věčná škoda!" prohodil náš hostitel afektovaně, s velkou samolibostí a vnitřním uspokojením, které již dávno známo bylo; neboť celá jeho affektace, ano i poněkud ta hrubost jeho řeči (což vlastně dle jeho mínění mělo býti znakem dobráctví, a pak znakem starého vojáka), ta se jistě vždycky musila líbiti dámám, jak se domýšlel.

To byla arciť jeho vlastní fantasie; byl to jeho zamilovaný a nám všem již dobře známý koníček.

„Nuže, ty plačtílku, neměl bys snad ty chuti zkusit, jak se na něm jezdí? Viděla jsem, že bys byl tak rád jel s námi," — řekla chrabrá jezdkyně, zpozorovavši mne opodál stojícího a ukazovala mi Tankreda, — hlavně proto, aby tak nadarmo nebyla

Knizky.sk

slezla s koně; aspoň mne chtěla trochu poškádliti, když jsem jí přišel na oči, a když se jí prve nepodařilo.

„Ty jistě nejsi takový jako… vždyť vím, tys známý již hrdina a jistě se nebudeš bát; a zvláště když se na vás, překrásné páže, budou dívati…" doložila ještě, otočíc se rychle po ekypáži, která stála po blízku nás a ve které seděla mad. M.

Nenávist a jakýsi cit pomsty zalíval mé srdce hned v tom okamžiku, když jsem viděl, jak ta překrásná amazonka popošla k nám s úmyslem, aby si vsedla na Tankreda…

A proto nemohu ani vypovědíti, co všechno jsem pocítil při tomto vyzvání nezbednice. V tomtéž okamžiku, když jsem zpozoroval a poněkud pochopil její pohled na mad. M., pojal jsem v nenávist zrovna celý svět.

Hned na to v okamžiku, zavířila mně nová idea v hlavě… Ano, co však povídám v okamžiku, to ani nebyl okamžik, — to byl výbuch prachu, neboť ve mně již všecko překypovalo a já ve svém rozhorlení si předsevzal, že rázem zahanbím všechny své nepřátely a tím se jim pomstím za všecko, co se mně již navyváděli, a před očima všech jim dokážu, co jsem za člověka; anebo snad konečně mně někdo v téže chvíli naučil dějinám středověku, ze kterých jsem dosud neznal ani zbla; neboť pojednou se mi zdálo, že vidím kolem sebe turnýry, paladiny, hrdiny, překrásné dámy, že slyším zvuky mečů a kordů, křik a tleskot obecenstva, a mezi nimi též ostýchavý hlásek jednoho polekaného srdce, který více blaží duši, než veškery pochvaly a slávy, nevím, ozvaly-li se všecky tyto výjevy v mé duši, nebo snad nějaká předtucha příštího nevyhnutelného vzdoru, já ale ucítil, že nyní bije moje hodina.

Srdce mi bouřilo v těle, a já jako zběsilý se hnal dolů po schodech a postavil se právě podle Tankreda.

„Vy si tedy myslíte, že se bojím?" vykřikl jsem směle a hrdě, nevida nic kolem sebe samou horečkou, a tak se červenaje, že mi až slzy vstoupily do očí a odtud tekly dolů po tvářích. — „Tedy uvidíte!"

A již jsem držel v rukou uzdu koně, vstrčiv nohu do třmene dříve, než mne někdo mohl uchopiti a zadržeti; ale v téže chvíli Tankred se vzepnul, hodil hlavou a jedním skokem se vyškubl z rukou zkamenělých podkoní a letěl jako s větrem o závod; kolem stojící jen vykřikli a vzdychli.

Knizky.sk

To Bůh jen ví, jak jsem přehodil druhou nohu přes koně v tom letu; to také nijak nepochopím, jak jsem udržel a neztratil uzdu.

Tankred vyletěl se mnou za mřížová vrata, obrátil se pak na pravo, pustil se kolem mříže — a hnal se, kam ho oči nesly.

V následujícím okamžiku zaslechl jsem za sebou hlasy a výkřiky asi padesáti hrdel, a tento křik způsobil v mém stísněném srdci jakousi hrdost a uspokojení, že nikdy nezapomenu oné bláznivé chvilky svého dětského života. Všecka krev se mi hnala do hlavy, ohlušovala mne tak, že jsem ani strachu nepocítil.

Nevěděl jsem, co se se mnou děje. A jistě, když si nyní vzpomenu, bylo v tomto činu cosi rytířského — velkého.

Celé mé rytířství začalo i skončilo v jediném okamžiku, a to bylo mé štěstí, sic by se nebylo rytíři vedlo dobře!

Však nevím ani, jakým způsobem jsem byl spasen.

Na koni jezditi jsem arciť uměl: vyučil jsem se tomu již dávno, ale můj koník se podobal spíše ovci než koni.

Tankred by mne jistě byl shodil, kdyby byl měl k tomu času; letěl — učinil asi padesát skoků a v tom uskočil na zpět. Leknul se ohromného kamene, který ležel právě na cestě. Obrátil se tedy zpět — ale tak rychle — jak se říká, s rychlostí blesku, a hodil hlavou tak děsně, že se tomu až do dneška divím, jak bylo možné, že jsem se udržel v sedle, a že mne nevyhodil jako nějaký míč do výšky, a že mne nerozbil na třísky, a pak, že sám sobě nevymknul nohy v tom ďábelském obratu.

Obrátil se zpět ke vratům, zlostně házeje hlavou na všecky strany, toče se z jedné strany na druhou, a jakoby byl opilý vztekem a zběsilostí, házel nohama, jak se mu jen zlíbilo, chtěje mne za každou cenu každým tím skokem se sebe setřásti, jakobych byl tigrem, který se mu zaťal do masa i zuby i drápy.

Ještě okamžik — a byl bych již letěl na zemi; zdálo se mi, že již padám, ale v tom několik jezdců letí mi již na pomoc.

Dva z nich letěli do polí naproti nám; druzí dva přiletěli až k nám, a přiblížili se tak blízko k Tankredu, že mně div nohy nerozmačkali; zdržovali jeho let svými koni tak dlouho, až ho mohli uchopit za uzdu a za řemení.

Za několik sekund byli jsme zase u zápraží. Někdo mne sundal s koně, bledého a sotva dechu popadajícího. Třásl jsem se na celém těle, jako bylinka ve

Knizky.sk

větru a nepohodě, právě tak, jako sám Tankred, který se stále vzpíral o zadní nohy, jakoby ani kopyta nechtěl ze země vytáhnouti; dýchal tak těžce, že mu vycházel až horký dech z jeho krásných, červených nozder, a třásl se celý zlostí, jako list osikový, nad tou urážkou, která se mu stala od takového drzého dítěte.

Kolem mne se rozléhaly výkřiky podivení, hrůzy a zmatku.

V tutéž chvíli bloudící zrak můj postřehl pohled paní M., která byla tak polekána, že vypadala jako zsinalá; této chvíle nikdy ve svém životě nezapomenu—: celá má tvář pojednou vzplála živým ruměncem, hořela jako plamen; nevím co se se mnou dělo, ale ač jsem byl tak polekaný a zmatený nad svým jednáním — sklopil jsem přece před ní oči k zemi.

Pohled tento všichni hned zachytili, porozuměli mu — a proto zraky všech obrátily se najednou k paní M., která, pozorujíc, že jest předmětem zvědavosti, pojednou sama se začervenala tak, jako malé dítě, které jest v rozpacích nad nějakým nepříjemným dojmem a proto, aby zakryla svoji rozpačitost a pak hlavně svůj ruměnec, dala se do smíchu.

Arciť, dívá-li se kdo na to s povzdálečí, jest to snad všecko dohromady k smíchu; ale v tento okamžik, jediný nevinný a neočekávaný obrat vysvobodil mne od výsměchu, a dal zcela jiný směr všemu dalšímu počínání.

Vinnice celé této nešťastné náhody, ta, která dosud byla tak krutou mojí tyrankou, uchopila mne zčista jasna do náručí a líbala a celovala mne přede všemi, jak zde stáli, tak dlouho, jakoby to ani konce míti nemělo.

Dívala se stále tak upřeně na mne, nevěříc dosud svým očím, že jsem přijal její vyzvání, že jsem uchopil rukavici, kterou mně hodila. Divila se, že nezemřela strachem a hryzením svědomí, když jsem tak letěl na zběsilém Tankredu; nyní, když již bylo po všem, když spatřila a pak i pochopila s druhými můj pohled na paní M., ten můj bol, zármutek a pak nenadálý ruměnec, když se jí konečně podařilo dáti celé té hrdinné události jakýsi tajemný a nevýslovný půvab, nyní po všem byla jaksi unesena mým „rytířstvím", že se ke mně obrátila, mne uchopila a tiskla na svých ňadrech, jsouc na mne pyšnou a hrdou.

Za chvíli zvedla teprve svá očka na všecky, kdož se kolem nás kupili, a okázala jim svoji naivní, krásnou tvář, na které bylo viděti dvě křišťálové a vážné slzy a vážným, dosud od ní neslýchaným hlasem řekla, ukazujíc při tom na mne:

Knizky.sk

„Mais c'est trés sérieux, messieur, ne riez pas!" Nepozorovala ani, že všichni před ní stojí zaraženi, a že se jaksi všickni zahloubali do jejího uleknutí.

Toto neočekávané, rychlé pohnutí, toto vážné líčko, ta jednoduchá naivnost, ty zcela neočekávané a vážné slzy, které se stále draly do věčně se smějících oček, byly u ní zjevem tak neobyčejným, že všickni zůstali před ní státi, jakoby elektrisováni jejím vzhledem, jejím nevypočítaným, ohnivým a vřelým slovem i skutkem.

Zdálo se, jakoby žádný z těch okolostojících nemohl s ní spustiti zraků, každý se bál, aby nepropásl tu novinku a ten dojem, který se tak zjevně zračil v její tváři.

Ano i náš hostitel tak zčervenal, jako nějaký tulipán, a mnozí později povídali, že v jedné minutě zaslechli, jak pravil, že „k své hanbě" se musí přiznati, že byl též jeden okamžik zamilován do svého krásného hostě.

Po celé této události byl jsem tedy hrdinou dne.

„To jest pravý De Lorge! To jest rytíř Toggenburg!" rozléhalo se kolem mých uší, a v tom již se rozlehl hlučný tleskot.

„To jest příští pokolení!" dodal k tomu náš hostitel, když společnost poněkud umlkla.

„On musí, musí s námi jeti!" volala kráska: „musíme a najdeme mu také někde místa. Posadí se vedle mne, anebo si mně sedne na klín… Nebo, ne ne! Mýlila jsem se!" opravovala se rychle, smějíc se při pouhé vzpomínce na naše seznámení. — Ale v tom smíchu hladila mně tak něžně ruku, chtíc toho vší silou dokázati, abych nebyl uražen.

„To se samo sebou rozumí, že pojede!" volalo najednou několik hlasů: „on musí jeti — vždyť si vybojoval čestné místo!"

A v okamžiku byla celá věc rozluštěna. Ta samá stará panna, která mne vlastně seznámila s blondinkou, byla se všech stran obklopena prosbami vší mládeže, aby pro dnešek zůstala doma, a aby mne popřála svého místa, k čemuž ona musila dáti své svolení a ještě k tomu ve své velké zlosti pěkně se usmívati, zatím co v nitru kypělo to zlostí a hněvem.

Její protektorka, okolo které se stále točila, má bývalá tyranka a od nedávná má přítelkyně, volala na ni, letíc již na svém koni ku předu, že jí závidí, že může zůstati doma, nebo my prý jistě promokneme až na kůži.

Knizky.sk

A uhodla dobře. Asi za hodinu dalo se do takového lijáku, že z naší vycházky nebylo nic. Musili jsme se uchýliti na několik hodin do vesnických chalup a proto jsme přijeli domů teprve po desáté hodině, v pošmurném počasí, jaké bývá po dešti.

O mne se začala pokoušeti zimnice. V tu samou chvíli, když jsme měli vsedati do vozů a jeti nazpět, přišla ke mně paní M. a divila se mi, že nemám s sebou ničeho, jenom lehkou kazajku a nic na krku.

Já odpověděl, že jsem neměl ani času vzíti s sebou plášť. Vzala špendlík, sepjala mně límec od košile pevně ke krku, sňala ještě svůj červený šáteček a tím obvázala moji šíji, abych nedostal zápal v krku. Měla tolik na spěch, že jsem neměl ani času, abych jí za to poděkoval.

Když jsme přijeli domů, vyhledal jsem ji v malém pokoji, kde seděla pohromadě s blondinkou a pak s tím mladým, bledým člověkem, který si dnes utržil tak málo slávy; nechtěje vsednouti ze strachu na Tankreda.

Přišel jsem se jí poděkovat a odevzdat šáteček. Ale nyní, po všech těch událostech, bylo mně jaksi něčeho líto, činil jsem si výčitky; chtěl jsem se rychle vrátiti nahoru do pokoje a tam v klidu si něco rozmysliti, něco uvážiti. Byl jsem opravdu přeplněn všemi dnešními dojmy. Po krátkém rozmýšlení popošel jsem však přece několik kroků ku předu a odevzdal šátek, červenaje se při tom až po uši.

„Chtěl bych se vsaditi o nevím co, že si chtěl ten šáteček ponechati," smál se mladý člověk, obraceje se k paní M., — „na očích mu to člověk vyčte, že se velmi nerad loučí s vaším šátečkem."

„Opravdu, opravdu jest tomu tak!" volala rychle blondinka. — „Podívejme se na něho! Ach!" doložila s malým hněvem, kroutíc hlavou a krčíc ramenoma; přestala však okamžitě, pozorujíc vážný pohled paní M., která neměla dle všeho žádné chuti žertovati.

Já se v tom rychle vzdálil.

„Ale ale, co tě to napadá!" volala za mnou blondina, dohonivši mne v druhém pokoji, a vzavši mne přátelsky za obě ruce, pravila: „Vidíš, když jsi si tak velmi přál býti majetníkem krajkového šátečku paní M., mohl jsi si jej pěkně podržeti a říci pak, že jsi jej někam položil, a že se ztratil. Vidíš, jak jsi nepraktický! Ani to jsi nedovedl! To jest tak směšné!"

Po těchto slovech dotkla se prstem zlehounka mé brady, smějíc se mi, že

Knizky.sk

jsem se začervenal znova jako vlčí mák.

„Což nepozoruješ, že jsem nyní tvou přítelkyní? Ukončíme již to pronásledování, chceš? Ano nebo ne?"

Já se tomu jen smál a na znamení, že svoluji, podal jsem jí ruku.

„Tedy dobrá! Ale proč pak jsi tak zbledl, a proč se třeseš?

Je ti zima?"

„Ano, není mně příliš dobře."

„Ach! ty můj chudáčku! To je beztoho jen od těch všech dojmů! Já ti něco povím, počkej: Jdi si pěkně lehnout, nečekej již na večeři a do rána bude zase dobře. Pojď…"

Odvedla mne nahoru — ale zdálo se, že nebude ani konce jejího ošetřování. Nechala mne chvíli o samotě, abych se mohl svléci, a seběhla zatím dolů; pak, když jsem již ležel v posteli, přinesla mi čaj nahoru.

Později mně přinesla zase nějakou teplou přikryvku, abych se lépe zahřál. Já byl opravdu celý rozčilený a nepokojný, když jsem viděl její péči o mne, anebo to snad byl následek celodenní nálady, té jízdy a vzniklé odtud horečky; ale když jsem se s ní loučil, když mně dávala „dobrou noc", to jsem ji tak srdečně a vroucně objal, jako nejlepšího a nejbližšího přítele; všecky nejrůznější pocity přihrnuly se rázem k mému ubohému srdci: byl bych se dal skoro do pláče, když jsem se vinul k jejím ňadrům.

Ona zpozorovala moji tesknotu a mé rozčilení, a zdálo se, že čtveračka byla trochu dojata.

„Ty jsi velmi hodný a dobrý hoch," šeptala mi do ucha, pozorujíc mne svýma tichýma očima: — „prosím tě, nehněvej se již na mne, ne? Viď, že nebudeš?"

Jedním slovem, stali jsme se pojednou nejvěrnějšími a nejněžnejšími přátely.

Druhého dne probudil jsem se dosti časně z rána, ač již celý můj pokoj byl ponořen do zlaté záře sluneční.

Vyskočil jsem z postele zdravý a čilý, jakoby ani nebylo stopy po včerejší zimnici; na místě jejím pociťoval jsem dnes nevýslovnou radost.

Rozpomenul jsem se na všecky včerejší události — i na večer, a cítil jsem, že bych nyní dal všecko své štěstí za to, kdybych mohl obejmouti tak jako včera svoji

Knizky.sk

novou přítelkyni, naši krásnou zlatohlávku, ale ještě bylo velmi časně, a všickni hosté dosud spali.

Oblékl jsem se rychle a seběhl do zahrady a odtud dále do háje. Doběhnul jsem tam za okamžik, tam kde byla zeleň nejhustší, kde vše zaváněl pryskyřicí, a kam se tak vesele prodral i sluneční paprsek, raduje se z toho, že může zde i tam prorážeti spoustu hustých větví a listí. Ráno bylo čarovné.

Aniž jsem pozoroval, šel jsem dál a déle, až jsem konečně vyšel ku kraji háje, k řece Moskvě. Tekla asi dvě stě kroků pod vysokou horou. Na protějším břehu jejím sekli seno.

Zadíval jsem se, jak řady kos každým vzmachem sekáče hned se vynořují z husté trávy na světlo a hned se tam zase schovávají a tak se kmitají, jako nějaká háďata; jak sežatá tráva hustými proudy odlétá na stranu, a jak se skládá do dlouhých, přímých řad. Nevím si ani vzpomenouti, jak dlouho jsem se díval na toto počínání sekáčů, když tu pojednou zaslechnu nedaleko sebe, právě asi v průseku, který vedl od silnice k našemu domu, frkot a rychlý dupot koňský.

Nevím též, zaslechl-li jsem kopyta koňská právě v tom okamžiku, když kůň zůstal státi a když s něho asi mohl jezdec slézti, anebo zdali jsem dupotu tomu naslouchal již déle, ale pro myšlénky, které mne tak pevná zaujaly, nemohl jsem se jaksi vzpamatovati.

S velkou zvědavostí ubíral jsem se tedy do háje, a sotva že jsem udělal několik kroků, zaslechl jsem opodál sebe již nějaké hlasy, které byly tak ukvapené a tak tiché, že jsem je nemohl rozeznati.

Šel jsem ještě blíže, opatrně rozhrnuje poslední větve posledních keřů, které mne ještě oddělovaly od průseku, ale hned jsem je zase pustil z ruky: před očima mýma objevil se známý bílý šat, a uši mé zaslechly tichý, ženský hlas, který se do mého srdce loudil jako nějaká hudba.

Byla to paní M.

Stála vedle jezdce, který jí rychle cosi povídal, sedě při tom na koni; k svému velkému překvapení poznal jsem v něm toho N., toho mladého člověka, který nás opustil včera z rána a na kterého se tak durdil pan M. Ale tehda vyprávěl, že jede někam daleko odtud, na jih ruský, a proto jsem se tak podivil, když jsem ho zas u nás spatřil, a to samotinkého s paní M.

Knizky.sk

Ona byla jaksi rozčilena — byla taková, jakou jsem ji dosud nikdy nebyl spatřil; na tvářích se jí třpytily velké slzy.

Mladý muž ji držel za ruku a líbal ji, nahýbaje se se sedla. Spatřil jsem je asi ve chvilce loučení. Zdálo se, jakoby byli velmi pospíchali.

Ku konci N. vyndal z kapsy jakýsi balíček, opatrně zapečetěný, a podal ho paní M.; objal ji jednou rukou, tak jako dříve, nesestupuje ani s koně, políbil ji vroucně a dlouze. V okamžiku pak bodl koně a zmizel jako střela.

Paní M. malou chvíli postála provázejíc ho očima plnýma slz, a pak, když už zmizel, ubírala se unyle a smutně k domovu. Učinila několik kroků v průseku, pak rychle a polekaně zahnula do háje, a rozvírajíc větve, pospíchala, co jí síly stačily, k domovu našeho hostitele.

Já šel pomalu za ní, pomatený a rozčilený vším tím, co se přede mnou odehrálo. Srdce mi bilo prudce, jakoby se něčeho obávalo. Byl jsem jako zkamenělý, jako omámený; všecky mé myšlénky byly rozhárány a nepokojny; pamatuju se velmi dobře, že při všem tom zmatku byl jsem však přece nesmírně smutný a zaražený.

Chvilkami mihotal se před mýma zrakoma bujnou zelení její bílý šat. Šel jsem za ní zcela mechanicky, nespouštěje ji s očí, ale třásl jsem se strachem, aby mne nezpozorovala.

Konečně vyšla na pěšinku, která vedla k zahradě. Chvilku jsem počkal v háji a pak jsem vyšel i já za ní; ale jak jsem se podivil, když jsem zpozoroval na červeném písku, kterým byla pěšinka posypána, ležeti zapečetěný balíček, který jsem hned poznal, jak jsem se na něj podíval; — býl to tentýž, který před deseti minutami byl dodán paní M.

Zvedl jsem jej: se všech stran bílý papír, a žádného nápisu; na pohled byl malý, ale tvrdý a těžký, jakoby v něm byly aspoň tři ne-li více archů papíru.

Co asi znamená tento balíček? Jistě by byl vysvětlil celou mou záhadu. Možná, že v něm bylo dopovědeno to, čeho nemohl a co sel bál říci v tak krátkém čase shledání pan N. Vždyť ani s koně neslezl… Pospíchal, anebo se snad bál, že by se ještě v poslední chvilce rozloučení mohl prozraditi? — To Bůh ví sám…

Rozhodl jsem, že zůstanu na pokraji háje a na pěšinku že zase odhodím balíček, pro který jistě se vrátí paní M., až zpozoruje, že jej ztratila; zatím jej zde

Knizky.sk

budu střežit, aby se nedostal do nepravých rukou.

Čekal jsem takto asi čtyři minuty, ale nemoha se dočkati návratu paní M., chopil jsem se zase balíčku, vložil jej do kapsy a pospíšil za ní, abych ji dohonil.

Zastihl jsem ji již v zahradě, ve velkém stromořadí; šla přímo domů, rychle a netrpělivě, zamyšlena, s očima k zemi upřenýma. Nevěděl jsem, co si počíti.

Mám k ní jíti a odevzdati jí, co jsem našel? To by bylo asi tolik, jako jíti k ní a říci, že jsem všecko viděl, že všecko vím. Prozradil bych se hned při prvém slovu. A jak pak bych se mohl potom na ni dívati? A jak ona na mne?…

Myslil jsem stále, že se vzpamatuje, že zpozoruje svoji ztrátu, a že se pak vrátí zpět po své stopě. Potom bych mohl nějak nepozorovaně odhoditi balíček na cestu a ona by jej musila najíti. Ale ne!… Již jsme došli k domu; ostatní ji viděli již přicházeti…

Tohoto rána všickni hosté jakoby schválně vstávali neobyčejně brzo, protože za příčinou včerejší nepodařené vyjížďky umluvili si jinou, o které já nevěděl. Všickni se již hotovili k odjezdu a snídali na terase.

Nešel jsem přímo za paní M. k domu, ale čekal jsem opodál asi deset minut, aby mne s ní neviděli přicházeti; obešel jsem ještě sad a vyšel pak k domu s druhé strany, mnohem později než ona.

Ona se již procházela po terase, když já se vrátil, ale byla bledá, rozčilená, ruce měla na prsou křížem složené, a dle všeho bylo viděti, že chce v sobě přemoci nějaký zoufalý zármutek a muky, které bylo viděti na jejích očích, i v její chůzi, v každém jejím pohybu. Chvilkami sestoupila dolů se schodů, prošla několikrát mezi keři směrem k sadu; její oči jaksi netrpělivě a zimničně, ano až neopatrně hledaly něco na písku pěšinek, ano i na podlaze terasy. Již jsem pranic nepochyboval: zpozorovala ztrátu a domnívá se, že asi upustila osudný balíček někde zde okolo stavení, — ano, tak tomu asi bude, to si jistě myslí!

Jeden po druhém z hostí pozoroval, že jest nesmírně bledá a rozčilena. Tu a tam se ozývaly otázky, jak se jí daří, schází-li jí něco? Ona byla proto nucena zdáti se veselou, smáti se, ano i žertovati.

Chvilkami dívala se pokradmu na svého muže, který stál na koci terasy, rozmlouvaje se dvěma dámami a tentýž bol a tentýž zármutek, totéž rozčilení opanovalo ji i nyní jako tehda při jeho příjezdu.

Knizky.sk

Já vstrčil ruku do kapsy, pevně stiskl balíček a postavil se opodál všech, s přáním, aby mne paní M. zpozorovala. Chtěl jsem jí dodati aspoň pohledem svým trochu odvahy a tím ji poněkud upokojiti; chtěl jsem jí říci něco tak mimochodem, nepozorovaně.

Když se však na mne podívala, sklopil jsem oči k zemi a nemohl sebou ani hnouti.

Pozoroval jsem její muka a nemýlil jsem se.

Nevěděl jsem dosud, co jest to za tajemství, kromě toho, co jsem sám viděl a co jsem již pověděl.

Onen styk, možná, že není ani to, zač bychom jej považovali. Možná, že onen polibek byl rozloučení, že byl poslední slabou náhradou za obět, která byla přinesena její cti a spokojenosti. N. odjel: opustil ji snad na vždycky. — A pak—kdo ví, co toto psaní, které jsem držel v ruce, v sobě obsahovalo? — Jak bychom mohli v tomto případě souditi — jak odsuzovati?

O tom arciť není pochybnosti, že by odhalení tohoto tajemství bylo pro ni smrtelnou ranou. Pamatuji se ještě do dneška na její trpící tvář; člověk by nemohl již ani více zkoušeti, než ona v tuto chvíli.

Cítiti, věděti, být přesvědčeným a očekávati jako na trest, že za čtvrt hodinky, že za minutu se může odhaliti celé tajemství, že někdo najde balíček a že jej zvedne; jest bez nadpisu — může býti otevřen a pak… co potom? Jaký trest může býti hroznější, než ten, co ji očekává?

Prochází se nyní mezi budoucími soudci svými. Za nějakou chvíli jejich usmívající se, lstivé tváře budou hrozny a neúprosný.

Ona uvidí jejich úsměšky, jejich hněv a ledový a mrazivý pohled na jejich tvářích — a potom nastane věčná, trapná, mučící noc v jejím životě… Arciť, tehda jsem všecko to nechápal tak, jak dnes o tom rozvažuju.

Mohl jsem již mnohé předvídati a předpokládati, ano strachovati se o ni, báti se o její klid a o její bezpečí, kterému jsem ani docela nerozuměl.

Ale ať již její tajemství bylo jakékoliv, — těmi hroznými chvilkami, kterých já byl svědkem, a kterých nikdy nezapomenu, těmi minutami vykoupila si mnohé, jestli zde bylo co vykupovati. — V tom již se ozývá kolem veselé vyzývání k odjezdu; všickni se vesele hemží kolem; se všech stran se ozývá veselý hovor a smích. Za dvě

Knizky.sk

minuty — terasa jest zcela opuštěna. Paní M. odřekla tuto vyjížďku, přiznavši se konečně, že jí není zcela dobře. Ale chvála Bohu, všichni mizeli velmi rychle, pospíchajíce k svým povozům, a proto nebylo již ani času na nové vyptávání, na otázky a na rady.

Jenom několik jich zůstalo doma. Muž jí řekl též několik slov; ale ona mu odpověděla, že se do večera jistě pozdraví, aby se nedal tím vytrhovati, že si ani nelehne, ale že půjde sama do zahrady — se mnou…

V tom se na mne ohledla. Nemohlo býti ani lepší příležitosti! Já se začervenal samou radostí; za minutku byli jsme již na cestě.

Šla těmi samými cestami, těmi pěšinkami, tím samým stromořadím, kterým se nedávno vracela z háje, dobře si připomínajíc svoji dřívější cestu, nepohnutě se dívajíc před sebe, nezvedajíc ani očí se země; hledala na ní tak náruživě, že mně ani neodpovídala na otázky; snad dokonce zapomněla, že jdu vedle ní.

Když jsme došli až k tomu místu, kde jsem zvedl psaní a kde zároveň končila pěšinka, tu se paní M. pojednou zastavila a slabým, skoro umírajícím hlasem pravila, že jest jí hůře než prve, že musí jíti domů.

Ale když došla až ku plotu zahrady, zůstala opět státi a rozmýšlela se chvilku; úsměv zoufalství se objevil na jejích rtech, a tak jak byla, bezbranná, zmučená, rozhodla se na všecko, sklonila šíji přede vším a mlčky se vrátila znova po prvnější cestě, zapomenuvši již docela, že jdu za ní.

Já byl bolestí a lítostí skoro bez sebe, ale nevěděl jsem, co si počíti.

Přišli jsme, či lépe řečeno, dovedl jsem ji k tomu místu, z kterého jsem zaslechl asi před hodinou dupot koně a jejich rozmluvu.

Opodál hustého, krásného jilmu byla lavička, vytesaná z velkého kamene, kolem kteréž se vinul břečťan a kolem níž rostly bohatě šípky a jasmín. (Celý tento háj vůbec byl poset malými můstky, besídkami, jeskyněmi a podobnými překvapeními.) Paní M. usedla na lavičku a mechanicky se jala prohlížeti krajinu, která se kolem nás rozkládala.

Po chvilce pak otevřela knihu a zadívala se nepohnutě do ní, nepřevracejíc ani stránek, nečtouc, nevědouc asi vůbec, co dělá. Bylo již asi půl desáté.

Slunce stálo již hodně vysoko a pyšně nad námi plulo po hluboké modravé obloze, tak že se zdálo, jakoby se ve své zlaté záři chtělo rozplaviti.

Knizky.sk

Sekáči již hodně daleko obešli luka, sotva jsme je mohli s našeho břehu dohlednouti. Za nimi se táhly ohromné pruhy posekané trávy a chvilkami sotva vanoucí větérek donášel k nám její libou, čerstvou vůni.

Kolem se rozléhal neúnavný koncert těch, „kteří nežnou ani nesejou", kteří jsou tak volni jako ten větřík, který je unáší na svých perutích. Zdálo se, že v tuto chvíli každý kvítek, každá i nejmenší bylinka svojí vůní mluví k svému Stvořiteli: „Otče! Jsem blažena a šťastna!"

Pozvednul jsem očí svých k té ženě, která jedinká byla v celé té šťastné a veselé přírodě jako mrtvola: na řasách jejích stály ustavičně dvě velké, bohaté slzy, vynucené velkými bolestmi ze srdce.

V mé moci bylo oživiti a rozveseliti toto ubohé, umírající srdce, ale já nevěděl, jak začíti, jak učiniti k tomu první krok. Mučil jsem se. Snad jsem se již po sté zvedl, chtěje k ní přistoupiti a odevzdati nalezený balíček, ale po každé tvář má zahořela jak oheň — a já toho neučinil.

Pojednou mne osvítila šťastná myšlénka. — Prostředek byl nalezen; byl jsem jaksi znovuzrozen…

„Chtěla byste, abych vám natrhal a uvil kytici?" optal jsem se tak veselým hlasem, že paní M. rychle zvedla hlavu a upřeně se na mne zadívala.

„Jdi a přines mi ji, když chceš," odpověděla mi po chvilce slabým hlasem s jedva viditelným úsměvem, ale hned zase sklopila oči a vnořila je do knihy.

„Nebo pak přijdou i sem, pokosí trávu, a nezůstane zde ani jedinkého kvítečka!" zvolal jsem, a vesele se dal do trhání a rovnání rozličných kvítků.

Za chvilku držel jsem v ruce kytici, chudou a jednoduchou. Styděl bych se přinésti ji do pokoje; ale jak vzdor tomu všemu bilo mé srdce, když jsem ta kvítka sbíral a v kytici vázal! Šipky a jasmín jsem utrhl hned u lavičky. Věděl jsem, že opodál jest pole s dozrávajícím žitem. Tam jsem si odběhl pro chrpu. Smíchal jsem ji se zlatými klasy žita, s těmi, které se mi zdály býti nejkrásnější a nejplnější. Nedaleko odtud přišel jsem na celé hnízdo nezabudek a kytice má začala již nabývati nějakého rázu. Ještě dále v poli nalezl jsem modré zvonky, ano i slzičky Panny Marie, a pro žluté vodní lilije seběhl jsem až dolů k řece.

Konečně jsem se zase vracel do háje k místu, kde seděla paní M., abych tam ještě přidal k své kytici několik velkých zelených listů javorových a jimi ji jaksi

Knizky.sk

ovroubil a zakončil; v tom jsem však zahledl zase nedaleko odtud celou rodinu macešek a poblíže nich ucítil jsem příjemnou vůni fialek; — opodál v trávě nalezl jsem pak tento skromný kvítek, schoulený pod keřem do svých zelených lístků, oblitých ještě ranní rosou.

Kytice tedy byla hotova. Zavázal jsem ji dlouhou, tenkou travou, kterou jsem zkroutil v provázek a pak do vnitř kytice opatrně vsunul nalezené psaní; — přes ně jsem rozestřel různá kvítka, ale tak, že psaní mohlo býti velmi dobře zpozorováno, bude-li jen mé kytici věnována sebe menší pozornost.

Nesl jsem ji paní M. s nesmírnou radostí. Po cestě jsem však shledal, že psaní jest příliš na vrchu; proto jsem, je přikryl ještě více, než již bylo. A čím více jsem se blížil k ní, tím opatrněji jsem je zakrýval kvítky, a když jsem došel až na místo, zastrčil jsem je tak hluboko do kytice, že již ani cípku nebylo viděti.

Na tvářích mých jakoby se plamen rozlil. Chtěl jsem si s chutí zakrýti rozpálenou tvář rukama, a rychle pak utéci, ale ona se podívala na kytici tak, jakoby vůbec zapomněla, že byla pro ni přinesena a pro ni trhána.

Mechanicky, ani očí svých nezvednouc, vztáhla ruku, vzala můj dárek a odložila jej na lavičku, jakobych jí jej byl dal jen proto, a znovu se zadívala do knihy, jako bez vědomí.

Byl bych se dal málem do pláče nad touto nehodou.

„Ale pokud moje kytice bude vedle ní ležeti" — myslil jsem si, „potud bude naděje, že na ni přece nezapomene!" Lehl jsem si opodál lavičky do trávy, dal si pravou ruku pod hlavu, zavřel oči a dělal jsem, jakoby se mi chtělo spáti. — Očí jsem s ní však nespouštěl a čekal… Minulo asi deset minut; mně se stále zdálo, že bledne víc a více… Pojednou šťastná a neočekávaná náhoda přišla ku pomoci.

Byla to velká, zlatá včela, kterou ke mně na štěstí zanesl dobrý vánek. Nejprve bzučela nad mojí hlavou a pak letěla k paní M. Tato ji jednou, dvakráte od sebe odehnala — ale včela se nedala tímto odbyti, — dorážela na ni ještě více. V tom paní M. uchopila moji kytici a mávnula jí po včele. V tomtéž okamžiku vyletěl balíček z kytice a padl přímo paní M. do knihy. Já sebou škubl.

Několik okamžiků dívala se paní M. zcela němě, hned na balíček, hned na květiny, které držela dosud v ruce, a zdálo se, že nechce ani svým zrakům věřiti.

Pojednou se však začervenala, zalekla se a podívala se na mne. Já však již

Knizky.sk

předpokládal, že se na mne podívá, a proto jsem rychle zavřel oči, a snažil se, abych vypadal, jakobych spal; ani za všecko na světě bych se neodvažil nyní podívati se jí přímo do očí. Srdce mé bušilo tak silně, asi jako ptáčku, kterého nějaký vesnický dareba mačká ve svých rukou. Nepamatuji se, jak dlouho jsem takto ležel se zavřenýma očima; snad asi dvě nebo tři minuty. Po těchto osmělil jsem se je poněkud pootevříti.

Madame M. vášnivě četla psaní a dle rozpálených tváří, dle oživených, veselých očí, dle vyjasněného pohledu a veselého obličeje, z něhož každá črta byla v tak veselém napnutí, dle toho všeho jsem se domýšlel, že v psaní tom bylo uloženo celé její štěstí, a že stesk a bol její zmizel nyní jako dým.

Nevypravitelný, sladký pocit se rozlil po celém mém těle, nemohl jsem se více přetvářeti.

Náhle, ještě daleko od nás ozve se pojednou volání:

„Madame M. Natalie! Natalie!"

Madame M. neodpověděla, ale rychle vyskočila s lavičky a sklonila se nade mnou.

Cítil jsem, že se mi dívá přímo do tváře. Brvy se mi třásly, ale já je přece zadržel — a neotevřel očí. Snažil jsem se, abych dýchal rovně a tiše, ale srdce mne div neudusilo svými bujnými údery. Horký dech její pálil mne do tváře; ona se shýbla ještě níže a zdálo se, že zkoumá moji tvář. Konečně polibek a velké slzy padly na moji ruku, na tu, kterou jsem měl položenu na prsou. A políbila ji dvakráte za sebou.

„Natalie! Natalie! Kde pak vězíš — bylo slyšeti již poblíže nás.

„Hned! Hned!" odpověděla paní M. svým zvučným, stříbrným hláskem, ale obestřeným dosud slzami, a tak tiše, tak tichounce to vyřkla, že jsem ji jen já mohl slyšeti.

V tomto okamžiku však mne srdce už zradilo; zdálo se mi, že všecka krev se mi žene do tváře; ale než jsem se nadál, cítil jsem již na rtech vroucí její polibek. Vykřikl jsem slabě, otevřel oči, ale hned na to padl mně na tvář její včerejší červený šáteček — jakoby mne měl chrániti před sluncem.

Okamžik na to už zmizela. Já zaslechl jen šelest rychle se vzdalujících kroků. Zůstal jsem sám.

Strhl jsem se sebe šáteček a líbal jej, nemoha se vzpamatovati; několik minut

Knizky.sk

byl jsem jakoby smyslů zbaven…

Lapaje vzduch obracel jsem se na trávě a díval se tupě a nevědomě před sebe, na chlumy, pestrající se nivy, na řeku, která se klikatě kolem nich vine tak daleko, jak jen zrak jí mohl dostihnouti; táhla se mezi novými chlumy a vesničkami, které se na ní mihotají jako tečky, polité zlatým paprskem slunce, díval jsem se do dálky na tmavé, sotva již znatelné lesy, rozložené jako modravá mlha na pokraji rozkaleného nebe a jakýsi sladký klid, přikouzlený tímto tichým obrázkem, usmiřoval pomalounku mé rozhárané srdce.

Bylo mně pojednou volněji — oddechl jsem si svobodněji. Ale přes to přece celá duše moje se zúžila, snad nějakou předtuchou anebo očekáváním.

Něco nesměle a radostně tušilo mé ulekané srdce, které se třáslo nedočkavostí.

Pojednou se celá hruď moje jaksi otřásla, zaštkala, jakoby ji něco bodlo, a slzy, sladké slzy vytryskly mi z očí.

Zastřel jsem si rukama tvář, celý se třesa, jako malý kvítek, a oddal jsem se zcela prvnímu dojmu srdce, prvnímu celé mé bytosti dosud ještě novému a neznámému pocitu. Můj dětský věk končil, loučil se se mnou v tomto okamžení…

Za dvě hodiny jsem se vrátil k domovu, ale nenalezl zde již paní M. Odjela prý se svým mužem do Moskvy za nějakou nutnou záležitostí.

Vícekrát jsem se s ní již nesetkal…

Psáno r. 1849.

Knizky.sk